

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 123 (2987) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, 1942 június 3

Megkezdődött a cirenaikai csata második szakasza

Heves harcok dúlnak a brit aknamezőkön át vágott folyosókban. — A keleti arcvonal valamennyi szakaszán élénk légi tevékenység folyik

A keleti arcvonalat — mint a svájci lapok jelentik — a most lezárult charkovi és kercsi megsemmisítő csatától tekintve, az előkészítés átmeneti időszaka jellemzi. Az előkészületek viszont arra engednek következtetni, hogy rövidesen megindul valamilyen akció. Szovjet részről beismerik, hogy a bolsevista erők az arcvonal középső szakaszán hátrányban vannak a német csapatokkal szemben, mert nem áll rendelkezésükre fő vasutvonal, míg a német hadsereg számára számos vasutvonal áll rendelkezésre az utánpótlás lebonyolítására.

Charkov szakaszán jelenleg szünetelnek a harcok, csupán Charkovtól délnyugatra volt egy felderítő vállalkozás.

Az északafrikai hadszíntéren heves támadások és hasonlóan heves ellentámadások váltakoznak. A harcok középpontja az a két folyosó, amelyet Rommel tankcsapatai vágtak maguknak a brit aknamezőkön keresztül. Az angol főparancsnokság páncélos erősítéseket küldött a kérdéses pontra. Kairói jelentések szerint itt használták először az amerikai 28 tonnás tankokat. Ezzel — mint egy berni jelentés mondja, — megkezdődött a cirenaikai csata második szakasza.

Távolkeleten a japánok tovább folytatják a csungkingi Kina ellen megindított, sikeres hadműveleteket. Mint a Stefani iroda Tokióból jelenti, azok a japán csapatok, amelyek a Kantonból Hankauba vezető vasut hosszában északi irányban nyomulnak elő, tegnap elérték a Telhwei folyó balpartját és átkeltek a folyón. Más japán csapatok szerdán reggel megfutamtították azokat a kínai erőket, amelyek Cungfatól 50 kilométerre sáncolták el magukat. Japán csapatok elérték az említett vasutvonal mentén fekvő Yingsangyao-t.

A német-török hitelegyezménnyel kapcsolatban berlini politikai körök ismét hangsúlyozzák azt a tényt, hogy Törökország számára természetes gazdasági szerződő fél a tengelyhatalmak által újrendezett Európa. Törökország, mint európai hatalom, sohasem mutathat érdektelenséget Európa sorsközössége iránt. Németország minden fenntartás nélkül elismeri Törökország nemzeti ferdalmát, európai hatalmi állását és történelmi küldetését, amelyet mint a tengerszorosok őre gyakorol. Német politikai köröknek az a meggyőződésük, hogy a birodalom hivatott Európának és ezzel együtt Törökországnak is a szovjet nyomás alóli felszabadítására. Megállapították továbbá a Wilhelmstrassén, hogy Németország és Törökország

között hosszú időn keresztül szoros baráti viszony állt fenn s ma sincsenek ellentétben a két állam és a két nép érdekei között.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A német véderő-főparancsnokság jelentése szerint német vadászok a marmaricai harctéren június 2-án támadást intéztek a brit oszlopok ellen. Alacsony repülő géppuskáztak egy angol szállítószalagot s 20 tehergépkocsi lángokban maradt a helyszínen. Német vadászok felgyújtottak egy páncélos felderítőkoscsit és egy másik páncélos járművet. Légiharcban 5 brit gépet lelőttek. Egy hatodik gép kényszerleszállást végzett német vonalak mögött.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Mint katonai részről közlik, német harci gépek a ke-

leti arcvonal déli szakaszán többször támadást intéztek szovjet repülőterek ellen és a földönvesztelő repülőgépeket ismételtelen eltalálták. Egy szovjet gép a földön elpusztult, egy másikat lelőttek. A keleti arcvonal középső szakaszán a német légierő a bolsevisták utánpótlási vonalait támadta. Az ellenség járműveket nagy veszteséget szenvedett. Egy vasutvonalat különböző helyeken megszakítottak és egy teherkocsit megromogáltak. Német repülőrajok szünet nélkül támogatták a német hadsereg támadásait és bombáztak, valamint géppuskáztak szovjet kiserődöket, tábori állásokat, valamint csapatgyülekezéseket és gépjárműoszlopokat. Az északi szakaszon 7 szovjetgépet lelőttek. Német zuhanó bombázógépek kedden ismét bombáztak Murmanszk kikötőnek hadifontosságu be rendezéseit

Továbbra is komoly Heydrich állapota

Mint az Új Nemzedék jelenti Berlinből, Heydrich birodalmi védnök helyettes állapota továbbra is komoly. Sajnos, fennáll az a lehetőség is, hogy állapota még rosszabbodhat.

Prágából jelentik (MTI): A szerda reggeli lapok hivatalos jelentést közölnek, amely szerint kedden a prágai

rögtönítélő bíróság 14 személyt, a brüni rögtönítélő bíróság 7 személyt, köztük 4 zsidót halálra ítélt. Részt, mert helyeselték a helyettes védnök elleni merényletet, részint mert fegyvert rejtettek és fegyverrel kezükben tetten-érték őket. Az ítéleteket végrehajtották. Az elítéltek vagyonát elkobozták.

A zsidóbirtokokról szóló javaslat tárgyalása a képviselőházban

Budapestről jelentik: (MTI) A képviselőház kedd délutáni ülésén Maróthy Károly után, aki a javaslatot nem fogadta el, Festetics Domokos gróf szólalt fel s a többi között kijelentette, hogy falun egyetlen zsidónak sem volna szabad élni, mert megmetyézik a földműveseket.

Csoőr Lajos kérte, hogy az állami tulajdonban lévő birtokokból elsősorban a harctéren szolgálatot teljesítőknak adjanak. Nem fogadta el a javaslatot.

Szabó Zoltán azt kérte, hogy a mostani juttatások alkalmával valamilyen formában földbérli szövetkezeteket alakítsanak A javaslatot elfogadta.

A szerda délelőtti ülést 10 óra után nyitotta meg Tasnádi-Nagy András elnök. Felolvasta az összeférhetlenségi itélobizottságnak a Müller Antal ügyében tegnap hozott ítéletét, amely sze-

rint összeférhetlenség esete nem fog fenn. A ház a bejelentést tudomásul vette.

Matolcsy Mátyá szolt hozzá elsőnek a javaslathoz s azt fajvédelmi és birtokpolitikai szempontból bírálta. — Örömmel üdvözölte ezért a javaslatnak azt a rézt, amely kimondja, hogy a zsidóktól el kell venni ingatlanukat. A magyar népben — ugymond — megvan az erő arra, hogy a zsidóság helyét átvegye. A zsidóság 12 milliárd pengő értékű vagyonából csupán a 2 milliárd pengő értéket kitevő földvagyon likvidálását jelenti a törvényjavaslat. Olyan törvényt kellene hozni, amely a további 10 milliárdot is likvidálja. A törvényjavaslatot a részletektől eltekintve, örömmel üdvözli, de kéri a kormányt, mielőbb hozza a Ház elé a zsidó házvagyon, bányá és egyéb vagyon átvételére szóló javaslatot.

Hajdan és most

A munkásügyek, különösképpen a munkásgyűlések multjáról és jelenéről kívánunk néhány szót szólni abból az alkalomból, hogy a Magyar Nemzeti Munkaközpont nagyváradi csoportja diszgyűlést tartott, hogy meghallgassa. vitéz Marton Béla országos elnök beszámoló beszédét a Nemzeti Munkaközpont létesítéséről, eddigi munkájáról és célkitűzéseiről. Nem részleteket, nem aprólékos adatokat állítunk egymás mellé, inkább a munkásgyűlések fő vonásaira fogunk rámutatni, azokra a vonásokra, amelyek a lényeges különbséget jelentik a ma és a tegnap között.

Képzelnünk el egy hajdani munkásgyűlést Nagyváradon. Vagy ne is képzeljük el, csak idézzünk fel egyet a sok közül. Mert volt itt elég, hiszen Nagyvárad „vezetett” ebben is.

A terem, a gyűlés színhelye még véletlenül sem lehetett volna vallási közület, egy egyesület tulajdona, a jelenben a Református Kulturpalota, hanem valamelyik nagy zsidó mozi, esetleg az ortodox, vagy a statusquo, avagy a neolog hitközség gyűlésterme. A terem falain nyíltan és ügyesen álcázva az internacionálé színei, jelei és jelvényei pompáztak volna. A kijáratoknál és bejáratoknál, az utcákon mindenütt rendőrök és detektívek álltak volna.

Bent a teremben a gyűlés emelvénynén lassan és méltóságteljesen gyülekezett volna a „vezetőség”: kis zsidó fiskálisok, újságírók, irodalmárok és véresszájú hordóvitézek. A gyűlés tömegének helyéről nézve azt is gondolhatta valaki bátran, hogy valamelyik hitközség benső ügyeit fogják megtárgyalni. Pedig dehogya! Munkásgyűlés volt készülöben.

S azután megkezdődött a gyűlés. Egy munkásdalárda élénkelte valamilyen „vérlázító proli” indulót, amelybe esetleg beleszólt a rendőrség is. Himnuszról, vagy Szóatról még álmodni sem lehetett. Majd megkezdődött a gyűlés...

De minek részletezzem. Mindnyájan ismerjük ezeket a gyűléseket. Nagyon jól jellemezte ezeket az egyik nagyváradi munkás: Bekötötték a szemünket és faltörökösként használtak fel bennünket, de nem a tőke várát ostromolták meg velünk, hanem a vállalatok és bankok váraiba maguk számára törtek utat a mi vérünk és verejtékünk árán.

Ennek a világnak, hála Istennek, vége szakadt. A ma munkásgyűlése mindenben az ellentéte a multnak. Ezt sem kell nagyon részletezni. Elég a Nemzeti Munkaközpont tegnapi diszgyűlésének jellemző vonásaira rámutatni. Ez a gyűlés a Református Kulturpalotában volt. A terem falain a magyar nemzeti színek pompáztak. Az elnöki emelvény háttérében a Nemzeti Munkaközpont jelvénye: három kezdőbetű kék mezőben a nemzetiszínű zászlóban. A terem bejáratá-

Fej-

As derékfájás, idegesség, émelygés, tisztátalan teint gyakran csak az emésztési zavaroknak következménye. Ilyenkor is kell a **DARMO**

nál egy-két rendőr, maga is a legnagyobb érdeklődéssel hallgatja a gyűléses szónokait és az elhangzott izgatóigérettel magyar igazságokat. Az elnöki emelvényen az országos vezető: becsületes magyar ember, sok kitüntetéssel ákesített frontarcos, mellette munkásképviselek, vezetők, egyszerű munkások. Sehol még irmagja sincs a zsidónak. De nemcsak az elnöki emelvényről hiányzanak. A teremben sincs egy sem. Ellenben ott ül az első sorban a püspök. Eljött hívei, gyermekei, a magyar munkások közé, mert az, amiért azok küzdenek, neki is legbensőbb szívügye.

Igen, mert itt magyar ügyekről, magyar sorskérdésekről van szó, itt nyi-

tott szemmel, nyílt szívvel ül mindenki s ha néha kemény igazságok hangzanak el, azok még mind a le-tűnt zsidó-liberális szocdem világ bű-neire és sürgős felszámolására vonatkoznak. Nincs itt azért meghunyászkodás, szolgalelkűség. Ontudatos munkásszivekből egyenesen, becsületesen szakadnak fel a legmagyarabb legemberibb kívánságok: erős népi, szociális Magyarország sok-sok boldog, meglegedett munkásotthonnal, munkáscsaláddal. S amikor felhangzik a magyar imádság, minden magyar munkás érzése gátlás nélkül oldódik fel a nagy magyar közösség érzés-terében.

Munkásgyűlés hajdan és most. Lehetetlen, hogy összehasonlítást ne tegyünk, amikor a Nemzeti Munka-központ keddi esti díszgyűléséről el-gondolkodunk s lehetetlen, hogy szívünkben ne ébredjenek remények a szebb, boldogabb magyar jövő megál-modásában.

Becsülettel! POLYAK ISTVAN

Sirni fog a kacagástól, ha megnézi Irene Dunne és Cary Grant ragyogó vigjátékát

Közbelép a feleségem

hétfőtől az Apolló Filmszínházban

Belvárosi

Csütörtökön ünnepi előadásban, a legnagyobb magyar film:

Erzsébet

Karády Katalin, Tolnay Klári, Jávor Pál, Somlay, Maklár

Metro Goldwin film

a CASINOBAN

TALPIG URIEMBER

Főszereplők Greer Garson az „Isten vele fanár ur” főszereplője, Oliver Lawrence a „Manderley ház asszonya” főszereplője.

Súlyos ítéletet hozott a törvényszék a szalontai rablógyilkosok ügyében

Szándékos emberöléssel párosult rablás tettestársi bűntetteiben mondotta ki bűnösnek őket. Balog Bojna István 15 évi fegyház, Novák József 12 évi fegyház, az orgazda Lakatos Piroska pedig 8 havi börtönbüntetését kapott

Nagyvárad. Saját tud. A szalontai gyilkosság ügyének folytatlagos tárgyalását szerda délelőtt 9 óra után nyitotta meg dr. Bartos Gyula tanácselnök.

Kiss P. János sértettől még megkérdezte az elnök, hogy milyen sérüléseket szenvedett.

— Ütöttek — felelte a sértett. — Az arcom fel volt dagadva, ami nyolc-tíz napig tartott. Azonkívül baltával megnyomták az oldalamat, mikor leszorították az ágyra. Ez vagy egy hónapig fájt.

Az elnök ezután felkérte dr. Beóthy Konrád törvényszéki orvost, hogy adja elő szakértői véleményét. Dr. Beóthy Konrád előadta, hogy Kiss P. Jánosné nyolc sérülést szenvedett. Őt sértés a fején és az arcán volt, amelyek közül három oly súlyos, hogy mindegyik külön-külön is halált okozott volna. Az áldozat fején talált sérülések kemény, tompa tárgy behatásától származnak, ami csonttörést és agyzúzódást okozott a minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy a halál ezek következtében állott be. Az áldozat karján és vállán talált három sérülés könnyebb természetű zúzódás volt, ami származhatott puszta kézzel való bántalmazástól is. Előadta még a törvényszéki orvosszakértő, hogy az áldozat közepkoru, egészséges asszony volt, koponyacsontja normális vastagságú, úgyhogy a halál bekövetkezését semmité, az áldozat egészségi állapotában, vagy testi alkataiban rejlő körülmény nem könnyítette meg. Kiss P. Jánosra vonatkozólag előadta dr. Beóthy Konrád, hogy sérülései húsz napon belül gyógyulhattak.

Dr. Bartos Gyula elnök a bizonyítási eljárás ezzel befejezettnek nyilvánította, s a vád- és védbeszédek következtek.

A vádbeszéd

Dr. Sámly László ügyész előadta, hogy Novák Ferenc, Balog Bojna István és Novák József a bűncselekmény elkövetése után beismerő vallomást tettek a rendőrségen s a vizsgálat során is kétsé-

get kizáróan beigazolódott, hogy Kovács P. Jánosét Novák Ferenc ölte meg. Azért az ügyészség Novák Ferenc ellen szándékos emberöléssel párosult rablás bűntette, Novák József és Balog Bojna István ellen rablás bűntette, végül pedig Lakatos Piroska ellen orgazdaság bűntette címén emelt vádat.

— Novák Ferenc. — folytatta az ügyész. — március 20-án a börtönben meghalt s így már elvette megérdemelt büntetését. A törvényszék jelenleg csak a második, harmad- és negyedik vádlott ügyében ítélkezik.

A továbbiakban azt fejtegette dr. Sámly László ügyész, hogy Balog Bojna István volt az, aki felvetette a rablás eszméjét. Ő biztatta fel Novák Ferencet, hogy baltát vigyen magával. A tárgyaláson elhangzott tanuvallomásokból kiderült, hogy sem ő, sem pedig Novák József nem állottak távol az emberölés szándékától. Azért mindkettőre nézve módosítja a vádat és rablással párosult szándékos emberölés tettestársiként kívánja őket felelősségre vonni.

Enyhítő körülményt egyedül Lakatos Piroska esetében lát fennforogni, a másik kettőnél azonban, akik, szerinte, oeztoztak Novák Ferenc cselekményének jogi sorsában, súlyosbító körülményeket lát a megalkodottságban, amely cselekményük minden mozzanatánál kifejezere jut, az okozott anyagi kár nagyságában és büntetett előéletükben is.

A védelemé a szó

A védelem részéről először dr. Könyves Ervin, Novák József védője beszélt. — Tisztáznunk kell a tényállást, — mondotta. — Mi volt a tettesek célja? Egyedül a lopás. Ezt bizonyítja, hogy csak egy kis baltával indultak el a cigánykunyhóhoz Kovács P. János lakásához, amelynek falán ezzel a szerszámmal rést akartak ütni. Ha ölés lett volna a szándékuk, akkor mind a hárman felfegyverkeztek volna. Az, hogy Balog Bojna kijelentette: „ne féljete, itt az öklöm, ha ellenállásra találunk” — nem egyéb egy erős és kissé bepálinkázott cigánylegény hősködésénél. A tárgyalás során semmi adat sem merült fel

az emberölési szándék bizonyítására. Állítom, hogy ha a szerencsétlen asszony nem szalad ki sikoltozva a házból, ma is él. Novák Ferenc egyszerűen attól való félelmében, hogy a menekülő asszony felveri a szomszédokat, abban a pillanatban fogant elhatározással eredt utána és ütötte le őt. Kétséget kizáróan bebizonyosodott, hogy az emberölést egyedül Novák Ferenc követte el. A többieknek ehhez sem szándékukban, sem cselekvésükben semmi köze sem volt. Hogy Novák József mennyire nem akart ölni, azt bizonyítja többek között

A társadalom is felelős

Mindkét védő rámutatott arra, hogy a bűnöző cigányok esetében a társadalmat is felelősség terheli, mert a cigánykérdésben nem talált megfelelő megoldást. A cigányok a legtöbbször irástudatlanul, valláserkölyös nevelés nélkül, teljes elhagyatottságban nőnek fel nyomorult tanyáikon, úgyhogy ilyen körülmények között a társadalomnak hasznos tagjai ritkán lehetnek.

Lakatos Piroska maga adta elő védekezését. Az utolsó szó jogán Novák József sirva mondta el, hogy négy évvel ezelőtt szökött át Romániából Magyarországra, becsülettel katonáskodott, résztvett az erdélyi hevonulásban s mióta ebben az országban él, nem lopott el soha egy tüt sem.

Az ítélőtanács ezután határozathozatalra vonult vissza és déli 12 órakor hirdette ki ítéletét.

Eszerint Novák Józsefet és Balog Bojna Istvánt bűnösnek mondja ki szándékos emberöléssel párosult rablás tettestársaságának bűntetteiben s ezért Novákot 12 évi, Balogot 15 évi fegy-

az is, hogy a megtámadott család egyetlen ellenállásra alkalmas tagját, Kiss P. Jánost ő szorította le az ágyra, amivel csak ártalmatlanná akarta tenni, anélkül, hogy bár komolyabb sérülést szándékozott volna okozni neki. Az asszony meggyilkolásában nem vett részt, hiszen a borzalmas tett elkövetésének színhelyétől 20—30 lépés távolságban maradt.

Dr. Könyves Ervin kérte végül, hogy a törvényszék a vádtól eltérően csupán rablás bűntetteiben mondja ki bűnösnek Novák Józsefet.

Balog Bojna István védője, dr. Turnowsky Sándor a tettestársaság kérdését fejtegette és arra mutatott rá, hogy Balognál és társánál nem volt meg sem a közreműködő akarat, sem pedig az aktív közreműködés az emberölésben s ezért a Kuria döntése értelmében csak rablásnak lehet minősíteni úgy Balog Bojna István, mint pedig Novák Ferenc bűncselekményét.

háza itéli. Lakatos Piroskát orgazdaság bűntetteiben találta bűnösnek a törvényszék és 8 hónapi börtönrre ítélte.

Az indokolásban megállapítja a törvényszék, hogy a tettesek cselekményében egységes akaratú elhatározás nyilvánult meg, ha az emberölés kivételében nem is vettek mindannyian részt. Ezért a tettestársaságot meg kellett állapítani.

Az ügyész megnyugodott az ítéletben, s megnyugvással vették azt tudomásul az elítéltek is. Az ügyvédek azonban fellebbezést jelentettek be, amihez a perrendtartás értelmében megvan a lehetőség. Erdekes, hogy a cigányok kézzel-lábbal tiltakoztak a fellebbezés ellen, sőt meggyanusították a kirendelés alapján díjtalanul is alapos munkát végző ügyvédek, hogy pusztán anyagi érdekből fellebbezzenek. De a védők mégis kitartottak elhatározásuk mellett, úgyhogy eszerint az ítélet még nem jogerős.

Mónya-Mezey

Ritmus zenekara az Emkében

Szombat, vasárnap és ünnepnapokon délután tánc.

Ujabb sikereket értek el a magyar csapatok a keleti hadszíntéren

Visszaverték a bolsevisták valamennyi támadását és nyolc szovjet páncélost megsemmisítettek. Német és olasz rohamcsapatok sikeres ütközetet vívtak az arcvonal déli részén. Timosenko megsebesült a charkovi csatában

Marmaricában megtörték a körülzárt ellenség makacs ellenállását a tengely erői

Berlinből jelentik: (NTI.) A véderő főparancsnoksága közli: A keleti arcvonal déli részén a június elsejére virradó éjjel német és olasz rohamcsapatok sikeres ütközetet vívtak. Egy német harci felderítő csoport a német állások előterében egy szovjet századra bukkant, amely ép felfejlődött a német állások felderítésére. A német harciscsoport meglepetésszerű támadást intézett a fölényben lévő szovjet kötelék ellen és visszaverte. Egy olasz rohamcsapat benyomult a szovjet állásokba és súlyos vérvesztéseket okozott a bolsevistáknak.

A magyar csapatok szintén újabb harci sikereket értek el. A szovjet csapatok ugyanis vasárnap hajnaltól hétfő hajnalig támadták páncélosok támogatásával a magyar állásokat. A bolsevisták valamennyi támadását visszaverték, súlyos veszteséget okozva nekik. A harcokban nyolc szovjet páncélost megsemmisítettek.

Az arcvonal középső és északi szakaszán a német harci mozdulatok továbbra is teret nyernek.

A déli szakaszon a német bombázók ismét támadták a bolsevisták hátsó összeköttetéseit. A támadások főcélja a Donec egyik fontos hidja volt. Német vadászok a Donec felett vívott elkeseredett légi harcban 13 szovjet gépet lőttek le anélkül, hogy saját veszteségük lett volna. (MTI.)

Bekerítették és megsemmisítettek Észak-Afrikában egy angol csapat-egységet a német-olasz erők

Berlinből jelentik: (NTI.) A Führer főhadiszállásáról. A véderő főparancsnoksága közli: Keleten csak helyi harciselekmények folynak.

Vjokoga és Murmanszk kikötő be rendezése ellen intézett zuhanóbombázó támadások során egy közepes tonnatartalmu teherhajót olyan súlyos találat ért, hogy számolni lehet elvesztésével.

A charkovi csatában, mint közben megállapították, elesett Gorodjanszki vezérőrnagy, a 6. szovjet hadsereg főparancsnoka.

Észak-Afrikában német és olasz

csapatok egy erődszerűen kiépített állás elleni támadásokkal bekerítették egy angol csapat-egységet és azt megsemmisítették. Fogságba esett 300 ember, köztük egy dandártábornok. Május 31-én és június 1-én 101 páncélkocsit, 124 löveget, sok gép-

Több mint kétezer fogoly és nagy hadi- zsákmány Marmaricában

Rómából jelentik: (Stefani.) Az olasz főhadiszállás 732. közleménye: Marmaricában Cot el Ualebe környékén körülzárt ellenséges csapatok együttes művelete hétfőn megtörték. Több mint kétezer foglyot ejtettünk, ezenkívül 70 harci kocsit, 50 ágyut, mintegy 100 gépkocsit zsákmányoltunk.

Az ellenségnek páncélosoktól támogatott egyik erős támadását visszavertük. Egy másik nagy gépesített hadoszlop vonalaink mögött próbált fellépni. Német és olasz repülők ismételt támadást intéztek ezt az oszlopot és súlyos veszteséget okoztak annak. Végül is visszavonulásra kényszerítették.

Repülőink szakadatlanul zavarták az ellenség összeköttetéseit és a kioldott légi csatában tíz brit gépet pusztítottak el. A gépek lezuhantak. Málta légitámaszpontja ellen a

kocsit és nagy mennyiségű más hadianyagot zsákmányoltunk, vagy semmisítettünk meg. Cruewel páncélos-tábornak repülőgépet az ellenséges vonalak felett végzett felderítőrepülés közben lelőtték. A tábornok angol fogságba esett.

A Nagybritannia elleni harc során a légierő az elmúlt éjjel anélkül, hogy veszteséget szenvedett volna, támadást intézett Anglia délkeleti partján fekvő Ipswich kikötő ellen. Más harci gépek ismét nagy ürméretű bombákat dobtak Canterbury területére.

Az angol légierő vegyes kötelékeinek a megszállt nyugati terület ellen intézett előretörése során hétfőn 18 gépet lőttek le.

Egyes felfegyverzett felderítő repülőgépek Köln vidékére történt berepülésekor egy angol gépet lelőtték. Angol bombázógépek a másodikára virradó éjjel megtámadtak több nyugatnémetországi helyiséget. — főleg Duisburgot s Oberhausen lakonegyedeit. Ezeknek a kizárólag polgári lakosok ellen irányuló terrortámadásoknak elhárítása során éjjeli vadászok és a légelhárító tüzérség 37 gépet, a haditengerészeti tüzérség 3 gépet lőtt le. Ezzel az angol légierő a megszállt területekre és a birodalmi területre történő berepülésekor hétfőn nappal és az elmúlt éjjel 59 repülőgépet veszített. Struening törzsermester a múlt éjjel 15. és 16. éjszakai légigyőzelmet aratta. (MTI.)

hadműveletek folytatódtak. Halfer berendezéseit találatok érték. Német vadászok lelőtték egy gépet. A Földközi-tenger keleti részében egyik repülőnk megtorpedózott egy közepes nagyságú kereskedelmi hajót. Az ellenség a keddre virradó éjjel néhány bombát dobott le Augusztavárosára. A bombázásnak nem voltak áldozatai. Licata közelében egy angol gép könnytelen volt földre szállni. Legénységét foglyul ejtettük. (MTI.)

Berlinből jelentik: (NTI.) Katonai helyről nyert értesülés szerint német harci gépek a keddre virradó éjjel támadást intéztek Málta repülőtere ellen. Különösen Lucca repülőterének berendezéseit érte sok robbanó- és gyújtóbomba találat. Több bomba találat érte a kifutómezőket. Több repülőgépszint telitalálat ért. A támadásban nyert német repülőgépek valamennyien visszatértek kiindulási helyeikre. (MTI.)

451 brit páncélos pusztult el a Tobruk körüli csatában

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A német és olasz légierők tevékenysége következtében a múlt héten a Britek 168, a szovjet 369 repülőgépet veszített. Az ellenség tehát egy héttől 537 repülőgépet veszített.

Berlinből jelentik: (NTI.) Az utolsó három nap alatt Tobruktól délre lefolyt páncélos csatában hivatalos német jelentés szerint 451 brit páncélost semmisített meg. (MTI.)

Berlinből jelentik: (NTI.) Mint a véderő főparancsnoksága közli, a brit légi fegyvernem a La Manche-csatorna feletti berepülési kísérletei során kedden érzékeny veszteségeket szenvedett. Az angol gépeket üldöző né-

met vadászok a Csatorna partjai mentén két Spitfire mintájú gépet, Cap Gris Nez előtt tizenegy gépet lőttek le. Cherbourg közelében egy gépet, a holland partok mentén két gépet pusztítottak el, úgyhogy az angolok keddi vesztesége a partvidéken 16 gép volt.

Timosenko megsebesülése

Vichyből jelentik: (OFI) A Renter iroda stockholmi távirata szerint Timosenko könnyebben megsebesült a charkovi csatában. A szovjet marsall csak a csodával határos módon menekült meg a haláltól. Charkov vidékén a szoviet vonalaktól alkotott ki-

Junius
4-én
csütörtökön

Megnyílik a

„CARMEN”

cipőgyár

Részvénytársaság

főutcai
fiókhálója

Rákóczi-út
2
Bazárépület

szögében gépkocsiján haladt, amikor német zuhanóbombázók intéztek támadást. A közelében levő több más gépkocsit elpusztították és majdnem eltalálták a Timosenko kocsját is. A menekülés során Timosenko könyvében megsebesült és kíséretének tagjai is többé-kevésbé megsebesültek. Timosenkot azután a veszélyeztetett helyről repülőgépen szállították a főhadiszállásra. (MTI.)

Berlinből jelentik: (NTI.) Ezer és ezer szovjet katonát pusztult el kiütéses tifuszból. A járvány néhány nap alatt elragadta a katonákat — jelentette ki Dimitriu katonaeorvos, aki a charkovi csatában került fogságba. Teljesen tehetetlenül álltunk a kiütéses tifusszal szemben, mert a szovjet hadseregnek nincs hatásos széruma a járvány leküzdésére. (MTI.)

Teljesen japán kézre kerültek a Salamon szigetek

Tokióból jelentik: (NTI.) Egy japán tengerészeti különítmény a múlt hónapban partraszállt a Salamon-szigetcsoporth Tulagi nevű szigetén és ellenállás nélkül megszállta a szigetet. A sziget megszállásával a Salamon-szigetek teljesen japán kézre kerültek. (MTI.)

Tokióból jelentik: (NTI.) A japán haderők Csungva elfoglalása után június elején elfoglalták a Csungvától északra fekvő Pendzau helységet — jelentette a Jomiuri Simbun. (MTI.)

Tokióból jelentik: (NTI.) A japán tengerészeti haderők május 30-án megszállták a csekiangi partvidéken lévő szigetet. (MTI.)

Katonai ellenőrzés alá helyezték a mexikói kőolajvidéket

Stockholmból jelentik: (Stefani.) Az Allehanda newyorki tudósítója jelentette, hogy a mexikói kőolaj-termelővidék valamennyi körzetét katonai ellenőrzés alá helyezték. A hatóságok igen erélyes intézkedéseket fogadtak az elsőtétítés végrehajtására. (MTI.)

Hatalmas tüntető gyűlésen tiltakozott a cseh nép Benesék propagandája és módszerei ellen

Prágából jelentik: (NTI.) A védnökségi kormány kedden Benes és a cseh emigráns kormány ellen nyilvános tüntetőgyűlést tartott, amelyen 60.000 ember jelent meg. A gyűlést Krejci kormányelnök nyitotta meg.

Beszédében a cseh nép elkeseredését fejezte ki a merénylet miatt, amelyet a német birodalomnak cseh- és morvaországi legfőbb képviselője ellen követte el. Éles szavakkal kelt ki az alávaló módszerek ellen, amelyekkel az ellenséges rádió dolgozik. Felhívta a cseh népet, hogy ebben a komoly órákban bízzék a kormányban és kövessék parancsait. Azután a központi szakszervezetek elnöke a cseh munkásság nevében, Theuner a cseh ifjúság nevében szállt szembe az angol propaganda módszereivel. Az utolsó szónok Maravec, népfelvilágosító miniszter volt, aki éles szavakkal ítélte el az áruló Benes és társai tevékenységét, akik külföldön azt merik állítani, hogy a cseh népet képviselik. (MTI.)

Szociális munka-államról beszélt vitéz Marton Béla

A nagyváradi munkásság ünnepi eseménye volt a NMK elnökének eladása

(Saját tud.) Kedden este 8 órakor tartotta meg nagy érdeklődéssel várt előadását vitéz Marton Béla országgyűlési képviselő, a Nemzeti Munkaközpont országos elnöke. Vitéz Marton Béla erdélyi körútján ejtette útba Nagyváradot, hogy a váradai munkásságnak beszámolót mondjon a N. M. K. célkitűzéséről és ismertesse ennek az országos mozgalomnak jelentőségét. A váradai munkásság örvendetes átalakulására jellemző, hogy a Református Kulturpalota nagytermét nemcsak megtöltötte az érdeklődők tömege, hanem a folyosókon, sőt a lépcsőházban is százakra menő kiszorult munkás hallgatta megafonokon keresztül a legnagyobb lelkesedéssel az előadást.

A Kulturpalota nagytermében nagy számban jelentek meg a város körzeti vezetői és eseményszámra ment, hogy püspökké választása óta első ízben jelent meg Nagyváradon dr. Scheffler János püspök, apostoli kormányzó, dr. Schiffert Béla apostoli kormányzói helynök, dr. Nemesek József teológiai tanár, dr. Hanzély Lajos

püspöki titkár és Polyák István főszervező társaságában. A hallgatóság soraiban ott láttuk dr. Cziffra Kálmán vármegyei főispánt, dr. Horváth György rendőrfőtanácsost, dr. Gyapay László polgármesterhelyettesét, dr. Paál Árpád főszervező, képviselőt, Csernák Béla református esperest, dr. Szabó Lajos református lelkészt, dr. Kaczián Kálmán közjegyzőt, Szabó Károly ipartestületi elnököt, dr. Vargha László városi tanácsnokot, Altnóder Endre városi műszaki tanácsost, Bodács Gyulát, a Munkakamara titkárát és még igen sokat a város körzeti vezetői közül.

Az emelvényen a N. M. K. vezetője mellett foglalt helyet vitéz Marton Béla s az izlésesen feldíszített színpad két oldalán a N. M. K. zászlótartói állottak őrséget művészi kivitelű lobogóikkal. A munkások izléses virágcsokorral kedveskedtek az országos elnöknek. Az elhangzott beszédek hangszórók továbbították s így az összes jelenlevők végighallgathatták az előadásokat.

Szabó János, Lendvay Sándor és Csernák Béla üdvözlő szavai

Néhány perccel 8 óra után felhangzott az Építőmunkások Dalköre által előadott Hízekegy, majd a N. M. K. indulója, amelyet Soós András kar-nagy vezényelt. Ezután Szabó János országgyűlési képviselő, a N. M. K. helyi alakulatának elnöke üdvözölte elsősorban az egyházak és hatóságok megjelent képviselőit, a sajtó munkatársait és a munkásokat, majd Lendvay Sándor a munkásság nevében meleg hangon emlékezett meg legfelsőbb hadurunkról, Horthy Miklósról és üdvözölte az országos elnököt. Szavait így fejezte be: „Adjon Isten

szébb jövődöt minden magyarnak”.

Csernák Béla esperes a távollévő Kortsmáros László képviselő helyett az Erdélyi Párt nevében mondott üdvözlő beszédet, tiszteletét fejezte ki vitéz Marton Béla előtt a N. M. K. iránt, megemlítve, hogy a párt nem politikai alakulat, hanem olyan jogutód, ahol helye van mindenkinek.

— Szíven minden melege az igaz magyarság felé sugárzik. Egyek vagyunk! Tisztességtelt adok, amikor őszinte közeledéssel a munkásság felé nyutom kezemet — fejezte be szavait Csernák Béla.

„Büszkén, fanatikus hittel szolgálom az eszmét, mely a felemeléshez vezet”

A hatalmas tapssal fogadott üdvözlő beszéd után vitéz Marton Béla emelkedett szólásra. Beszéde mindvégig lebilincselően érdekes volt. Mondanivalóit nem egyszer tomboló lelkesedés és tapsvihár szakította félbe. Előadása első szavaiban megköszönte az üdvözléseket, kiemelve, hogy dr. Scheffler János személyes megjelenésében a legnagyobb megtiszteltetést érzi.

— A püspök úr, bár csak három napra jött Nagyváradra, mégis időt szakított arra, hogy eljőjön erre a munkás találkozóra. Tudom azt, hogy lélekben megáldja munkánkat és Isten kegyelmét hozta el közénk.

Majd így folytatta: — Nem ünnepi beszédet akarok mondani, csak egyszerű szavakat, amelyek azonban szeretném, ha a szívekbe találnának. Büszkén, fanatikus hittel szolgálom az eszmét, mely a felemeléshez vezet.

— Meghajtom az országos zászlót a 22 éves szenvedés előtt és boldogan szoritok kezét minden munkással.

— Trianon sohase következett volna be, ha a nyugati demokrácia és plutokrácia győzelmes torát nem ülte volna 1919-ben. Amikor láttam, hogy az igazi úri nemzet nyomorban, éhségben tengődik, akkor hívtam életre a Nemzeti Munkaközpont-ot, melynek zászlójára a szociális munka állama jelszava van írva. Alkotmányos, törvényes eszköz a cél, nem pártpolitika. Meggyőződésem, hogy csak vallásos nemzettel lehet történelmet formálni, mert ehhez Isten kegyelme kell.

— A felekezeti kérdés csak a templomok tornyáig terjed. Egy Isten van s az vigyáz Magyarországra. Szent István és Mária országára. Ezelőtt hét évvel 130 magyar bajtárs sorakozott mellém, a második évben 370, a harmadikban 1000, negyedikben 1700, ha-

odikban 100.000 és most 140.000 munkás tömörült a Nemzeti Munkaközpontban, amelynek hősi halottja is van. Küzdelmes harc után egyik bajtársamat a szociál-demokraták tüvel hátra szúrták, többen pedig kegyerüket veszítették azért, mert nemzeti öntudatra ébredtek.

Erőtéljes jobboldali világnézet

— A régi liberális tőke hatalmával megvásárolta a nyomort is. A szociál-demokraták világnézeti alapja abból állott, hogy évtizedeken át köpalotákat építettek s a tőke sztrájkokat rendezett. Marx eszméje márcsak azért sem kell, mert az egy zsidó szüleménye. Eddig lázongás volt a munkás-gyűlés az aljas zsidó világhatalmi törekvések szolgálatában. Ezért szükséges egy erőteljes jobboldali világnézet érvényesülése. Nincs egyenlőség! Mint ahogy két fa nem lehet egyforma, vagy két virág nem egy színű. Mert ez a rendszer a törekvést, a termelést bénítaná meg, nem szólva arról, hogy a munkás fiának, unokájának előrehaladását akadályozná.

— Ez azoknak az ideája, akik most, amikor honvédeink az orosz harctéren véreznék, itthon röpcédulákkal akarják a rendet felforgatni. (Hosszas taps.)

— Nem lesz így sem túl nagy úr a munkás, csak ember és lesz életének értelme (nagy taps). Rendet akarunk, de az magyar rend legyen! A tőke nem fog ezután az államnak parancsolni és meg kell szűnjön a lealázó segélyezés és könyörömadomány.

— Magyarországon 30.000 egyedület van, nem tud a magyar emiatt egy közös gondolatvilághoz jutni. Szálljatok magatokba, ki kell ölni a szalagoló régi elveket, úri, dolgozó társadalom tagjai kell legyünk. Ti vagytok a nemzet!

Az anyák neveljenek gyermekeket

— Nem akarunk nemzeti szociálisták, faecisták, fallangisták lenni, mi magyarok akarunk lenni. De nem olyan magyarok, akik Amerikába vándorolnak és ugyanakkor Galiciából zsidók vándorolnak be helyükbe, akik rövidesen milliókat keresnek a magyar munkás verejtékén.

— Ha régebben voltak Zrinyi Pónak, Dobó Katicák, most vannak Trianon-anyák, akik áldott feladatok helyett a műhelyekben keresik a kenyeret. Azt akarjuk, hogy a munkásnak annyi jövedelme legyen, amelyből eltarthatja családját!

Vitéz Marton Béla kitűnő előadó-képességgel tért át a liberális világ nemzetközi társaságának ügymenetére. — Végül megköszönte a hazafias munkaadók jóindulatát és azt a sokszínű, gazdag élményt, amelyet a munkásság szerzett számára e feledhetetlen napon.

Az országos elnök beszédét hosszas tapssal ünnepelte a munkásság. Szabó János befejező szavai után az Építőmunkások Dalárdája és a közönség a Himnusz énekelte el és ezzel az ünnepélyes előadás véget ért.

PAPP GYÖRGY

A TITOKZATOS KAUKAZUS

káuzusban és a természeti kincsekben gazdag és kedvező éghajlatú vidék népe lépést tarthatott a civilizáció fejlődésével.

Döntő gazdasági jelentősége

A Kaukázus az orosz gazdasági élet szempontjából döntő jelentőségű. Az ásványi termékek között első helyen a kőolaj áll. A nyersolaj források szinte kimeríthetetlennek látszanak. Szakértők becslése szerint, a földben rejlő olajmennyiség mintegy hat milliárd tonnát tesz ki. A Kaukázus vidékén, nemcsak Eakunál, hanem több más helyen is található olajmezők. Így a hegység északi lejtőjén fekvő Groznij városa mellett felledezett kutak az egész olajterület legjobb minőségű olaját adják.

A modern háborúnak az olaj éppen olyan nélkülözhetetlen, mint a lőszer. A Szovjetnek tehát, hogy támadó tervet keresztülvihesse, óriási mennyiségű olajra van szüksége. Ezért nagy gondot fordított a termelés fokozására és az utánpótlás zavartalan lebonyolítására érdekében olajvezetékeket épített, melyek több ezer kilométerre szállítják az olajat az elosztóhelyekhez, a kikötőkhöz és a Donec iparvidékre.

As olaj mellett a többi ásványi kincs

Nagyzerű erdők és hőszi gerincek láncolata húzódik a Fekete-tengertől a Kaspi-tóig. A Kaukázus. Az ókori népek babonás tisztelettel nézték hófedeje orrát és álomszerű meséket költöttek az itt lakó természetfölötti lényekről. Az élénk szellemű görögök, akik apró hajókkal idáig is eljutottak, ide képzelték a tűztolvaj Prometheus szabad börtönét. Ma is mutogatják még azt a sziklát, ahová gyémántláncal kötözték őt az istenek, hogy megbűnhődjék a lopásért.

A Kaukázus később is jelentős szerepet játszik az emberiség történetében. Asszír, babilóniai, ó-perzsa, görög és római kultúrák hatáskörébe esett és ezek mind mély nyomot hagytak a táj arculatán. A népvándorlás korának nomád népei (hunok, avarok, magyarok, bessenyők) pihenőt tartottak itt. Más népek pedig, amelyeket szétvert a nagyobb számú ellenség, a puszták nyílt térségeiről ide menekültek, a mély völgyek és a rejtett medencék oltalmát adó birodalmába.

A Kaukázus népessége ezért ma is ilyen töredékek kuszált halmaza. Ezen a területen közel hat millió ember él, akik több mint 35 népjajti képviselnek és 70 különböző nyelvet beszélnek. Ez a lakosság tehát nem volt és nem is lehetett sohaem egységes. Különböző, nagyobb területeket összefogó állam nem született meg ezen a vidéken.

Hogyan került a cárok fennhatósága alá?

Kaukázus és az orosz birodalom között a XV. és a XVI. század folyamán keletkeztek kapcsolatok. Szorosabb összeköttetésekre azonban csak a XVIII. században került sor. Nagy Péter a kaukázusi földszorosan megszerzte orosz állam számára Derben városát és a még szegényebb Bakut. Később Georgia királya, Iraklius, a mohamedán befolyás ellen Szentpétervár segítségét kérte. Néhány évvel később, 1801-ben az orosz cári ki is terjesztette hatalmát Georgiára. Így nagykiterjedésű és gazdag területek tettek teljesebbé a cárok hatalmát.

Ezek után sima és zavartalan összeköttetést kellett biztosítani az újonnan szerzett területekkel. A Kaukázus gerincén Georgiába vezető egyetlen utat, a grúz hadiutat állandóan vezényeltették az ellenségeskedő törzsek. Az orosz kormány eleinte kisebb büntetőexpedíciókat vezetett ellenük, később azonban szükségessé vált az egész hegyvidék meghódítása. Így kezdődött a 65 évig tartó kaukázusi háború és csak ennek sikeres befejezése vezetett ezen a területen azután békés viszonyokat.

A Kaukázus a szabadságszerető mohamedán népet a „muridizmus“ nevű mozgalom ezította felkelésre az orosz uralom ellen. Vallási fanatizmus fűtötte ezeket az embereket, mikor jól képzett, gyorsan mozgó csapatokkal szervezett támadást indítottak a gyaurok hatalmának megdöntésére. Vezéruket, Samilj imamot odaadó rajongással vették körül. Nemcsak hadvezért, hanem prófétát is láttak legendás személyében.

Samilj fel is tudta használni személyi varázsát és rendkívül szervezőképességével tekintélyes hadsereget állított ki. Anglia és Törökország támogatása is növelte mozgalomának jelentőségét. Samilj uralkodása 25 évig tartott és ezalatt a forrongó Kaukázus állandó feszültségben tartotta a hatalmas orosz birodalmat.

Végül II. Sándor elhatározta, hogy véget vet ennek a hosszadalmas és költséges háborúnak. Barjatinszkij herceg vezénnyel nagyobb katonai egységet

küldött a felkelők ellen. A herceg támadásának főiránya a keleti vidék volt, Samilj környezetének fészke. Nehéz és elkecsereedett harcok árán tudtak csak az oroszok laasan előrenyomulni. A hegylanc mint hatalmas erőd állt a támadók előtt, minden hegy, minden szakadék elfoglalása véres csatákat jelentett.

Az oroszok mégis sikeresen nyomultak előre. Erődöket építettek a vad hegyvidéken, utakat az érintetlen őserdőben és a fontosabb pontokra helyőregeket telepítettek. A hegyi törzsek egymásután hódoltak meg. Samilj egyre jobban beszorult a hegyek közé. Egy nap Barjatinszkij csapatai egy hegyi településnél körül is zárták a bátor imamot és megfogytakozott híveit. Az oroszok megadásra szólították fel a magas fennsíkon táborozó muzulmánokat, de Samilj büszke üzenetet küldött: „Mi magasan állunk, felettünk már csak Allah van. Az oroszok lent vannak — kíséreljék hát meg az ostromot...”

Másnap meg is kezdődött a támadás. Az orosz gyűrű laasan, sok ember élete árán mind szorosabbra zárult. A mohamedánok fellegvárakba vonultak visszasa. A győzelmet egy orosz csapat merész vállalkozása aratta le. Ezek ugyanis, kihasználva az éjszaka sötétségét, felmásztak egy magas sziklacúcsra és innen háthatámadták az ellenséget. Samilj belátta, hogy a további harc kilitástan és megadta magát.

A legendás híró kaukázusi vezért megkülönböztetett tisztelettel és elismerés-

sel fogadták az oroszok. A cár is vendégül látta és csodálatát fejezte ki bátorsága felett. Lakóhelyéül Kalugát, majd Kievet jelölték ki. Samilj tizenkét évig élt tiszteletbeli fogságban. Élete végén azt a kívánságát, hogy elzárandokolhasson a mohamedánok szent városába, Mekkába, teljesítette az uralkodó. Elutazása előtt felkereste a már nyugolomb-vonult Barjatinszkijt és három napig a herceg vendége volt. Mikor indulás előtt kocsija már előállott, a két öreg hadvezér elrészkenyülten ölelte át egymást. Samilj ezután levette kardját és így szólt: „Hercegem! Harminc évig viseltem ezt a kardot és senki sem tudta elvenni tőlem. Te voltál az egyetlen, aki megtehetted volna, de te meghagytad nekem. Most zárandókütra kelek és ez a kard nem kell nekem többé. Egyedül neked van jogod hozzá, fogadd el hát tőlem emlékül...” Ezzel átnyújtotta kardját Barjatinszkijnek. Így búcsúzott el egymástól a két barát, akik valamikor halálos ellenségek voltak.

A vezér elfogatása után a kaukázusi harcok azonban még négy évig tovább tartottak. Törökország és Nagybritannia még fokozottab erővel támogatták a felkelőket, úgy, hogy csak 1864-ben, tehát egy hatvanöt éves küzdelem zárókövéként tudták az oroszok ezt a háborút befejezni. A lakosság egyrésze sehogyse tudott megbékölni a kudarcra. Ezért több mint négyszázezer cserkesz Törökországba vándorolt ki.

Ettől az időtől kezdve egész a világháborúig békés építőmunka folyt a Kau-

Nemzeti kaszinó, vagy csak úri kaszinó...?

Biharvármegyei és Nagyvárdi Nemzeti Kaszinó címen alakult meg városunk legújabb társas köre. A sokféle körök, klubok és egyéb — nem minden esetben magyar nemzeti célokat szolgáló — szórakozási egyesületek mellett végre megszületett a Nemzeti Kaszinó is. Hivatalosan is megalakult és bizonyára azzal a nemes céllal kelt életre, hogy azok a megalkuvást nem tűrő keresztlény magyar világnézeti alapon álló kis, közép és magas hivatalú tisztviselők és hasonállásuk is magukénak vallhatnak végre egy olyan közös otthon, ahol napi robotjuk után, néhány pár percre gondtalanul megpihenhetnek.

A háború kellős közepén adtak életet ennek az új klubnak, amikor minden életre hívott tömörülésnek sokkal nagyobb jelentősége van, mint máskor, amikor rendszerint csak azok a mozgalmak élhetnek szervezkedési jogukkal, amelyek a háborus célok itthoni politikai és társadalmi törekvéseit egyengetik és rögzítik a szellemi és erkölcsi vonalakon egyaránt.

Sokszor leszögezték már legilletékesebbjeink is, hogy háborus célkitűzéseink tökéletesen azonosak szövetségeseink céljaival. A mi céljaink is egyenesek, világosak, becsületesek: új szellemű, megtisztult magyar erkölcsiségű Nagymagyarországot akarunk, amelynek gondolata és akarása ma már a közvéleményben is teljesen megérett és öntudatos alapon szélesedett, izmosodott fel a mai erejére. Mert ha az új világrand új Európájának megszületését földrészünk száz-

milliói óhajtják, úgy a hatalmas kordforduló Magyarországa is jogosan törekszik a megújulásra, hogy méltóképpen tölthesse be elkövetkezendő ezerszázévejében azt a szerepkört, amelyet a történelem számára kijelölt.

Ebben a csodálatos világrámlatban, ezen a hatalmas sorsfordulón bontott zászlót a Biharvármegyei és Nagyvárdi Nemzeti Kaszinó. Szép nevet választott magának és ha azért született, hogy a régi bűnök idegen szellemiségét burjánzó és még ma is egészen, vagy nagyobb részben idegenek által látogatott szórakozási helyek sokasága között a magyarságnak is biztosítson egy olyan helyet, ahol az elsőszülöttség jogán ő adja meg az új Nagyvárd hangját, ha azért kelt életre, hogy a régi Nagyvárd zsidó, félszidó és azok kapcsolatain, érdekltségein keresztül teremtsen priviligiumok, káros kulturirányzatok és közerkölcsi felfogásokkal akar szembeállítani, hogy a maga új világszemléleti szellemét juttassa érvényre, akkor csak üdvözölni tudjuk az új kaszinót.

Azonban, ha csak egy „Uri kaszinó“ alakult, mint ahogy egyesek talán a régi, üres liberális világ úri kaszinói szellemének felidézésével már is ezt a nevet és annak a szellemét szeretnék a köztudatban rögzíteni, akkor nem lesz időálló a mozgalom, s ez a kaszinó is csak egy olyan úri kaszinó lesz, ahol mégjobban kilehet élezi azokat a társadalmi ellentéteket, amelyek nemzetünk erejét oly tragikusan letudják gyengíteni. Ha az

„úrikaszinó“ felfogás kerekedne felül a Nemzeti Kaszinó magasztos hivatásán, ha a nemzet-közösségi érzés feleraszatalánál a nagyvárdi magyarság összetalálkozását egy beteges és léves rendi megkülönböztetés akadályozná meg, akkor ez a kaszinó sosem tudná betölteni a tőle várt hivatását, mert rövidesen szembe találná magát az új világ egészségesebb felfogásával és hamar elnéptelenedne, ha egyáltalán akadna elegendő jelentkező az induláshoz.

Ha figyelmesen végig olvassuk az új kaszinó vezetőségének névsorát, bizony úgy érezzük, hogy nagyobb tekintettel kellett volna lenni ezekre a lényeges szempontokra már a megalakulás pillanatában is. Hisz igen szerény kívánság lett volna a közel 60 tagú választmányba néhány helyet szorítani a kisebb tisztviselők, kisiparosok, kiskereskedők részére is. De nem látjuk ott hatalmas számarányához mérten Nagyvárd tanári rendjét sem és hiába keressük ott nagyszerű tonitóságunk képviselőjét is. S mindezen felül hiányoznak a fiatalok, akik az öreg bölcsök mellett a dinamikát, a lendületet jelentik, s akiket már sehol sem hagyunk figyelmen kívül, ahol az új korszellem születésével komolyan számolnak...

Egyszerű, de elengedhetetlen feltételei ezek minden ma születendő mozgalomnak. A nagyvárdi új alakulás sem térhet ki ezek elől, ha életképes kíván maradni, s ha azt akarja, hogy a Nemzeti Kaszinó végül is ne csak úri kaszinó legyen...

Kiskun

(főként ezüst és mangán) jelentősége eltörpül ugyan, bár ez is számottevő termelési mennyiséget tesz ki. Egyébként a Kaukázus geológiai kutatása még nincs befejezve és több jel mutat arra, hogy a vad hegyek még sok kincset rejtnek magukban.

A Kaukázus természetes gazdagságához tartoznak még a kitűnő minőségű fatajfák, páratlan gyógyhatású melegforrások és rendkívül kedvező éghajlata. Orvosi szakértők véleménye szerint egyes vízének összetétele a világ legjobb gyógyhelyei közé emelik a hegyvidéket.

Igen gazdag és változatos itt a növényzet is. A hegyekben található északi növények mellett Délkaukázus védettebb helyein már délszaki flórával találkozunk. Megterem az ananász, banán, tea, gyapot. A kaukázusi boroknak és gyümölcsöknek is nagy híruk van.

Népegyvelege

Amint említettük, a Kaukázusban és közvetlen környékén harmincöt népfaj él. Ezek között a legjelentősebbek a következők:

A *cserekészek*. Már kétezer éve élnek ezen a területen. Ma a hegység északi és déli lejtőjén, valamint a Fekete tenger felé eső részekben laknak. A IV. és V. század folyamán felvették a kereszténységet, de a XVII. és XVIII. században mohamedán hitre tértek át. Jelleműkről nem sok jót mondanak szomszédai: kegyetlenek, cselszövők és bosszúállók. A többi népekkel soha nem akartak és nem is tudtak együttműködni. Hadierényeiket azonban mindenki elismeri. Jó harcosok, kitűnő lovasok, fáradhatatlan gyalogosok. Hirtelem lepik meg az ellenséget a macacsok az ellenállásban. Foglalkozásuk a földmivelés és az állattenyésztés mellett már ósidők óta a kereskedelem. Viasszal, mézzel, szövetekkel, de főleg rabszolgák eladásával kötötték üzleteket. A pénzt a legújabb időkig nem ismerték.

A *grúzok*. Főként a tífizi kormányzórságban laknak. Magasak, izmosak, vonásaik szépek és finomak. Önérzetes, vitéz és harcias fajta. Vidám, de testileg, lelkileg lusta, szereti a bort, a fényűzést és a mulatságot. Vallásuk görögkatolikus. Irodalmuk nagymúltú és fejlett. Foglalkozásuk a földmivelés, hortermelés és juhászat.

A Kaukázus gerincétől északra a *ecsecsenek* laknak. Igen kevert fajta; tatárokkal, oroszokkal és zsidókkal keveredtek. Vallásuk régen keresztény volt, de a VIII. században mohamedánokká lettek. Hitük azonban még ma is át van szöve pogány elemekkel. Vadak és erőszakosak. Éjjelente rabolni járnak, bosszúállók, kegyetlenek, de vendégszeretőek.

A Kaukázus legismertebb népe az *osszettek*. A hegység középső részének völgyeiben laknak. Közel háromezer éve élnek ezen a területen. Történelmük csupa harc és küzdelem a körülöttük lakó népek ellen. Vallásukat történelmi folyamatán háromszor változtatták. Ma általában keresztények, csak az előkelőség mohamedán. Az ősi pogányság még náluk is nagy szerepet játszik. Ravasz és kapzsi fajta. Rablás, gyilkosság, veszekedés, verekedés nem megy náluk ritkaságszámba. Régebben a férfiak semmit sem dolgoztak, de ma már az oászét

férfi kitűnő földműves. Kereskedéssel és halászáttal is foglalkoznak. A házi munkát a nők végzik, ők főzik a sört és a pálinkát és ők készítik a ruhának való anyagokat. Sorsuk nyomorúságos, mert a férfi rabszolga módra bánik velük.

Az *ajszorok*, a *hegyi zsidók*, a Kaukázus legérdekesebb népei közé tartoznak. Több vándorhullámmal érték el a Kaukázust. Zárkózott természetű és nem éppen szorgalmas nép. A férfi lusta, csak a nő dolgozik rabszolga módjára. Egyébként kereskednek, házalnak, ipart űznek és gyakran nyelveket tanulnak s tolmácsnak mennek el. Vannak ezek

mellett földművelő zsidók is. A kaukázusi zsidók korántsem boldogulnak olyan szépen, mint európai fajtestvéreik. Gazdag alig van közöttük, szegény annál több, akik faluról-falura kóborolva igyekeznek utólréni a szegénységet.

Isten áldotta, érdekes és titokzatos föld a Kaukázus vidéke, amely az emberiség most folyó élethalál küzdelmében mindinkább az érdeklődés központjába kerül. Mert ma már nem kétséges, hogy az európai háború sorsa ezen a titokzatos földön fog eldőlni...

Öt és félevesi fegyházra ítélték a sikkasztással vádolt vasuti pénztárnokot

Nagyvárad. Saját tud. Három évvel ezelőtt Szent Gotthárdon vasuti menetjegy visszaélést fedeztek fel, amelynek során a vasuti leszámítoló hivatal megállapította, hogy Cserhádi Ferenc pénztárnoknál 220 pengő hiány mutatkozik. Szabó Ferenc állomásfőnök hivatalból feljelentette a jegypénztárnokot, mire a szatmári törvényszék a vádlottat 5 évi és 6 hónapi fegyházra ítélt.

Fellebbezés folytán került az ügy a nagyváradai Táblához, amelynek dr. Kardos, dr. Török és vitéz dr. Pajor-

tanácsa újra tárgyalta az ügyet. A letartóztatásban levő vádlott azzal védekezett, hogy a rovancsolás napján katonának hívták be és a pénztárkezelést helyettese végezte. Egy másik hasonló ügy, mely 200 pengőnek megfelelő lei-értéket tüntet fel hiányként, szintén tárgyalásra került. A vádlott ebben az ügyben ártatlanságát öt tanuval kívánta igazolni.

A Tábla a kérelemnek helyet adott és elrendelte a tanúk kihallgatását, illetve a bizonyítás kiegészítését.

Uj keresztény üzlet nyílt meg!

Blaha Jánosné Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 7 szám alatt, ahol legelőnyösebben vásárolhat kész női ruhát, kabátot, kötött-szövöttárukat és uridivat cikkeket, harisnyákat.

A megye időszerű kérdéseit tárgyalta le a közigazgatási bizottság

Nagyvárad. Saját tud. Bihar megye közigazgatási bizottsága szerdán délelőtt a megyeháza kistanácstermében tartotta meg szokásos havi közigazgatási bizottsági ülését.

Az alispáni jelentés beszámolt az építésre kerülő 121 ONCSA ház munkálatainak megkezdéséről s ismertette az árvízszújtotta vidékeken 560 új és 950 megrongált ház felépítésére illetve tatarozására irányuló terveket. Bejelentette a népélelmészeti tanfolyam rövid időn belüli megnyitását, majd a közellátás kérdésével foglalkozott. A zsirellátás helyzete nagyon súlyos — mondotta az alispáni jelentés — különösen a megye délnyugati részén nagy a hiány fejeje anyagokban. Sertést felvásárolni pedig szinte lehetetlen.

Az arvaszéki úlnök jelentése következett ezután soron majd a tisztifő-

vos olvasta fel terjedelmes havi beszámolóját. Eszerint a közegészségügy terén a helyzet elfogadható, csupán a maláriás megbetegedések száma emelkedik. Mieskén kanyaró lépett fel, azonban az időben megtett óvintézkedések elejét vették a járvány elhárításának. A megye természetes szaporulata 118. A bábahiányt 26-ban jelelte meg a tisztifőorvos. A királyi pénzügyigazgató jelentése szerint az adófizetési kedv mintha megélenkült volna. A gazdasági felügyelő a kedvezőnek ígérkező termelési kilátás mellett beszámolt arról, hogy újabb 100 métermázsza tengeri vetőmag került szétosztásra, most pedig 800 jerkebárány, kiscgazdák közti kihelyezése folyik. A nagyvárad királyi ügyészség elnökének jelentése után az államépítészeti hivatal a megye uthálózatának javításai munkálatairól beszélt. A megyében folyó fásítás, és tűzifaellátás biztosítására megkezdődött igénykielégítés volt az erdőfelügyelő jelentésének érdekessége.

A királyi állatorvos az állatorvosokban mutatkozó hiány leszövegezése után az előforduló állatmegbetegedések közül kiemelte a Felsőlugos környékén járványszerűen fellépett vérhast. Fogalom szempontjából a helyzetet kielégítőnek tudja. Kivétel a megye területéről 14 ló, 302 nagy marha, 59 marha s ugyanennyi borjú, 231 juh, 236 bárány, 57 sertés, 593 sovány sertés, 1039

Bár gazdag lehetnék

— gazdag lehetnék — mondja vágyakozva sok ember. Ez a vágya már a közeljövőben teljesülhet, ha egy három vagy másfélpengős államsorsjegyet vásárol. — A húzás már **június 5-én lesz.**

Főnyeremény:

40.000. — AR. P.

További nyeremények:

P 20.000. —, P 10.000. —, kétszer P 5.000. —, négyszer P 2.500. —, hatszor P 2.000. —, harmincharomszor P 1.000. —, stb., stb., stb.

süldő, 2086 malac. Kivétel külföldre eből: 50 vágómarha.

Nagy öröm fogadta a tanfelügyelő jelentést, mely szerint megkezdődött a tehetséges falusi diákok továbbképzésére való kiválogatása, valamint a szörvány területeken működő tanítók tanfolyamra való behívása Nagyváradra, hogy nehéz munkájukban szellemi és gyakorlati téren fokozottabban gyakorolhassák nemzetpolitikai szempontból missziót jelentő munkájukat.

A közigazgatási bizottság ülése a déli órákban ért véget.

Minisztertanácsot tartott a kormány

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormány tagjai kedden délután Kállay miniszterelnök elnöklésével minisztertanácsot tartottak, amelyen folyó ügyeket tárgyaltak. A minisztertanács éjszaka 11 órakor ért véget.

Budapestről jelentik: (MTI) A felsőház közoktatási és közjogi bizottsága kedden délelőtt 11 órakor ülést tartott. Az együttes bizottság letárgyalta az izraelita vallásfelekezet jogállásának szabályozásáról szóló javaslatot s azt általánosságban és részleteiben is elfogadta.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

Meggyilkolták Doriot lapjának főszerkesztőjét

Párizsból jelentik: (OFI) Albert Clement, a *Cri du Peuple* című lap főszerkesztője ellen kedden este 11 órakor merénylet követtek el. Clement a merénylet következtében életét veszítette. A *Cri du Peuple* a francia néppárt harcos lapja, melynek tulajdonosa Doriot. (MTI.)

KOLIBRI

helyiségében

Rákóczi-út 3. Tel. 16-66.
Az uri közönség kedvenc találkozó helye.

Világvárosi hangulatról

Galló Joli, Jobbágy Anni, Kovács Ibolya, Fehér Ila, Mezei Olga, énekesnők és Nátvi Pál művész zenekara gondoskodik.

Gyönyörű fedett- és kert-helyiség.

Magyar könyvnap jun. 8, 9, 10

Kőrösi János

új könyv- és papír kereskedése

nagy raktárral várja a magyar könyv barátait üzletében, a Rákóczi-ut és Széchenyi-tér sarkán. Telefon 30-04. Nemzeti Önállósítási Alapból.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
MAGYVÁRAD,
 SZENTORSOLYA-RENDI SZÁZDA
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30
 Hónapra 15, egyóra 2.50 pengő
 Postafiókárkiszámlák
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adnak vissza.

URNAPJA

Dinamikus menetben, virágokkal tele-
 hízott, kivilágított utcákon hordozunk
 nek körül Téged, Szentségi Jézus, Szent
 László városában. Azzal a gondolattal
 tesszük ezt, hogy Neked, Krisztus-
 király, fel kell ünnölni trónodat ennek a város-
 nak egész életében: a Te szellemednek,
 az igazság, szeretet, erkölcs feltétlen
 uralmának kell tért foglalnia ebben a város-
 sban s az egész magyar közéletben.

Igen, azt akarjuk, Szentségi Jézus,
 hogy ne csak a templomok csendjében
 oktass és vigasztald a Te híveidet, ha-
 nem irányítsd az egész magyar életet.

Akarjuk, hogy király legy a család-
 dolnak, hogy az ősi keresztény erkölcs
 álljon őrt a magyar tiszteletben és üz-
 zön vissza házaik küszöbéről mindent,
 ami átkot hoz, ami szennyet és romlást
 jelent.

Akarjuk, Szentségi Jézus, hogy szo-
 ciális életünket is a Te szellemed lengje
 át, hogy a gazdag és szegény, vezető
 osztályok s a szellemi és testi munka
 emberei valamennyien krisztusi szent
 testvériségben nyújtsanak egymásnak ke-
 zet s az igazság, a méltányosság, az
 együttartozás tudata s a szeretet
 enyhítse a társadalmi élettel együtt járó
 feszültségeket.

Egyszóval azt akarjuk, Krisztus-király,
 hogy Te légy a mi legfőbb Királyunk,
 hogy utánad menjen egész nemzetünk,
 mert nincs üdv másutt, csak Nélad, a Te
 elveid, tanításod, a Te szereteted tör-
 vényének nyomában.

Urnapi körmenetek

A székesegyházban 9 órakor szentmi-
 se, evangélium után szentbeszédet mond
 dr. Scheffler János püspök, apostoli kor-
 mányzó helynök, a szentbeszédet pedig
 Szilágyi M. Dózsa perjel tartja.

A premontrai templomban az urnapi
 körmenetet vasárnap a 8 óras szentmise
 után tartják meg. A szentmisét és kör-
 menetet dr. Schriffert Béla apostoli kor-
 mányzó helynök, a szentbeszédet pedig
 Szilágyi M. Dózsa perjel tartja.

A Nagyváradi Római Katolikus Egy-
 házközösség Asszony-csoportja a „Szent
 Monika közösség” gyöngyvirág család-
 ja Strauss hangversenyt rendez, május
 hó 4-én, Urnapján délután fél 6 órakor
 az Orsolya zárdában.

HIRDETMÉNY. A nagyváradi kir-
 törvényes felhívja Bojer Pintye volt
 révi lakost, hogy feleségével az életkö-
 zösséget a hivatalos lapban megtörtént
 hirdetésétől számított 1 év alatt állítsa
 vissza, mert ellenkező esetben a folya-
 modó keresete következtében a bíróság
 a házasság felbontása felől fog hatá-
 rozni s az ügyben dr. Erdey Gábor
 nagyváradi ügyvéd ügygondnok fogja
 képviselni. Nagyvárad, 1942. május 4.
 Dr. Olasz s. k.

A nagyváradi Szent Orsolya-rendi
 zárdában, egészséges, modern berendezésű
 nagy kerttel körülvett internátusába
 felvételt nyerhetnek elemi iskolai,
 leánygimnáziumi és a tanítónőképző
 alapjául szolgáló leányliceumi növendé-
 dék, mely iskolatípusokat a zárdában
 fenntartja és a legjobb igényeknek
 megfelelő módon vezeti. Érdeklődni le-
 het a zárdában főkonzulnál.

Segítsen a hadiárvaikon a Monika sorsjegy vételével

MEGHALT VIOLA M. VIKTORIA, A
 NAGYVÁRADI SZENT ORSOLYA-
 ZÁRDA VOLT FŐNŐKNŐJE. Saját tud.
 Junius 3-án hajnalban, hosszas, türel-
 mel viselt szenvedés után meghalt M.
 Viola Viktória életének 59-ik, szerete-
 si szent fogalmának 33-ik évében.
 Mint tanárnő 30 évig működött a Rend
 nagyváradi tanítónőképzőjében és érté-
 kes munkájával csak szeretet és megb-
 esülést vívott ki magának.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje
 a „MAGYAR LAPOK”-at.

Uj kerékpárok részletre is. JAVÍTÁSOK OLCSON JAKAB műszerésznél

VITÉZ LUKÁCS BÉLA ÉS DR.
 ANTAL ISTVÁN SZEGEDEN. (MTI)
 Vitéz Lukács Béla és Antal István dr.
 tárca nélküli miniszterek szerdán Szegedre
 érkeznek és részt vesznek azon az ünnepe-
 lyen, amelyet a szegedi kormány eskütételének
 évfordulóján rendeznek.

Korona Filmszínházban szerdán csütörtökön modern társadalmi színmű
Az eszményi asszony
 Charles Boyer és Katherine Hepburn. A newyorki filmhar-
 monikus zenekar Toscaninivel.

HANGVERSENY A FÉLIXFÜRDŐN
 A Félix-fürdő igazgatósága vendégei-
 nek kellemes időtöltést, szórakoztató,
 művészi előadásokkal is kívánja biz-
 tosítani. Első alkalommal június 6-án
 szombaton este 7 órakor díjtalan
 hangversenyt rendez. A hangverse-
 nyen a római katolikus Püspöki Óvo-
 nőképző. Immaculata Intézet nagyhi-
 rű énekkara szerepel, ugyanaz az
 együttes, amely pünkösdi vasárnapján
 olyan megérdemelt sikerrel énekelt
 az egyházzenei hangverseny kereté-
 ben. Ezúttal az egyházi és nyugati
 műveken kívül a modern magyar kó-
 rusztrodalom legkiválóbb mestereinek:
 Bartók Bélának, Kodály Zoltánnak,
 Halmos Lászlónak és Bárdos Lajosnak
 műveit mutatják be. Dicséret illeti a
 fűrdő igazgatóságát, hogy alkalmat
 nyújt e kitűnő énekkar szerepelteté-
 sére és meghallgatására.

DR. GYAPAY LÁSZLÓ ÉS MAYER Mária ESKÜVŐJE. Izléses kivételű es-
 küvői hátya adja hírül, hogy dr.
 Gyapay László helyettes polgármes-
 ter június 6-án, szombaton délután fél
 6 órakor vezető oltárhoz a római kato-
 likus székesegyházban Mayer Mária,
 nőhai dr. Mayer László, Nagyváradi
 város volt t. főorvosának és felesége,
 bárcziházi Bárczy Róza leányát. A
 rövid esküvői hír széles körökben kelt
 jóleső örömet Nagyváradon, ahol sokan
 ismerik és szeretik Mayer Mária, és
 mint a társaságok közkedvelt „Mayer
 Babáját” s ugyis, mint a minden társ-
 adalmi, főként jótékony célú megmozdu-
 lásban tevékenyen résztvevő, érdeklő,
 komoly leányt, nemkülönben dr. Gy-
 pay Lászlót, akinek aránylag rövid idő
 alatt sikerült a város lakosságának
 őszinte szeretetét és megbecsülését ki-
 vívnia. A fiatal párt a polgári esküvőn
 dr. Soós István polgármester adja
 össze. Az egyházi szertartást dr.
 Schriffert Béla apostoli kormányzó
 helynök végzi a székesegyház főol-
 tára előtt. Dr. Gyapay László és Ma-
 yer Mária esküvője alkalmából lélekben
 Nagyváradi társadalmának széles rétegei
 csatlakoznak az ünnepelőkhez és őszinte
 jókívánságaikat fejezik ki.

BUDAPESTRE UTAZOTT A POLGÁRMESTER. Nagyváradi. Saját tud.

Dr. Soós István polgármester fontos köz-
 ellátási kérdések megtárgyalására Buda-
 pestre utazott. Hazatérése péntekre vár-
 ható. Itt említtük meg, hogy Urnapján
 a városházán és a közhivatalokban az
 ünnepre való tekintettel hivatalszünetet
 tartanak.

A Magyar csárda

a Félix-fürdő legkellemesebb szórakozóhelye
 Estenként **szabadbansült erdélyi flecken.**
 Kiváló italok, elsőrangú cigányzene. A nagy terrasszon
 délután és este a közkedvelt **Kozák Arpad** kombinált
 zenekara szórakoztatja a fürdőközönséget.
 Szíves pártfogást kér:
Balázs Ferenc vendéglős.

ELJEGYZÉS. Deryei Irénke és M.
 Péter Jenő okl. középiskolai tanár je-
 gyesek. (Minden külön értesítés he-
 lyett.)

LESZÁLLITJÁK A NÉMETORSZÁG-
 BA SZÓLÓ LEVELEK ÉS LEVELEZŐ-
 LAPOK VITELDÍJÁT. Berlinből jelen-
 tik. (MTI) A Német Távirati Iroda
 jelenti: Kuzmich Gábor, a m. kir. pos-
 ta vezérigazgatója és Ohnesorge né-
 met birodalmi postaügyi miniszter
 megállapodást írt alá a magyar-német
 kölcsönös posta- és távirószolgálat
 egyszerűsítéséről, valamint a díjak
 mérsékléséről a két ország közötti
 levélpostai forgalomban. A megáll-
 podás értelmében július 1-étől kezd-
 ve a Németországba szóló levelek
 postai szállítási díja az eddigi negy-
 ven fillér helyett húsz fillér, a leve-
 lezőlapok postai szállítási díja az ed-
 dīgi huszonnégy fillér helyett tizenkét
 fillér lesz darabonként.

A nagyérdemű közönség szíves tu-
 domására hozzuk, hogy a Rimanóczy-
 fűrdő minden reggel 6 órakor nyit.

STRAUSS HANGVERSENY AZ ORSOLYA ZÁRDÁBAN. Ma — Ur-
 napján — délután fél 6 órakor van a
 Sz. Monika Közösség Strauss-
 koncertje az Orsolya Zárdában. Dr.
 Bánás László c. kanonok beszél. Bak
 László zongorázik. Harsányi Anna
 énekel.

Segítsen a hadiárvaikon a Monika sorsjegy vételével

ERTESÍTÉS. A hegyközpályai (bi-
 hari-hágó) ut nagyváradi városi szaka-
 szán fogatolt vagy gépegyű kocsik-
 kal közlekedő közönséghez. A hegy-
 közpályai (bihari-hágó) út építése miatt
 bármiféle vonóerejű kocsik közlekedé-
 se az Árpád vezér-ut és az Órnagy-
 utca közötti szakaszon a vasuti felül-
 járó kerestül az útépítés e szak-
 szának elkészültéig tilos és áthelyez-
 tetett a 4. számú főközlekedési (Pü-
 spöki-uti) utból kiágazó és a hegyköz-
 pályai út városi szakaszából kiinduló
 Órnagy-utra. Nagyvárad, 1942. június
 hó 1-én. Dr. Gyapay László polgár-
 mesterhelyettes.

JELENTKEZNI LEHET A NAGYVÁRADI SZENT ORSOLYA-RENDI LEÁNYLICEUMBA. A tanítónőképző
 alapjául szolgáló négyéves leányli-
 ceum I. osztályába jelentkezhetnek és
 felvételt nyernek mindazok a keresz-
 tény növendékek, akik a leányliceum
 vagy a polgári iskola négy osztályát
 jeles vagy jó eredménnyel elvége-
 zték, 17. életévüket nem töltötték be
 és hivatást éreznek a tanítónői pályá-
 ra. A négy osztály elvégzése utáni
 érettségi ezenkívül képesít minden
 tanárképző főiskolára való felvételre
 és gyakorlati pályákra; s erre épül a
 tanítónőképző is. Az utjopusu leányli-
 ceum tanterve különös tekintettel van
 a gyakorlatiasságra, a nevelési ismer-
 retekre és mindarra, ami szükséges
 az urinó számára otthonában és tár-
 sadalmi körében. A Szent Orsolya-
 zárdában 80 éves multra visszatekintő ta-
 nitónőképzője az új időknek megfe-
 lelve, ebben az új formában kelt
 életre az elmúlt tanévben s az 1942—
 43. tanévben az I. és II. osztályba fo-
 gad el jelentkezőket. Irásban folya-
 modni a felvételért nem kell. Szüksé-
 ges iratok: anyakönyvi kivonat, utol-
 só iskolai és újraoltási bizonyítvány.
 Jelentkezés a zárdában vezetőségénél
 Szilágyi Dezső-u. 1. szám. Az iskola
 egészséges, modern internátussal kap-
 csolatos.

TURUL

könyv, papír és írószer kereske-
 désben dúsan felszerelt raktár áll
 a nb. vevőközönség rendelkezésére
 Rákóczi-ut 7. (v. Meteor helyiség).
 Cegt.
Pernyész István
 Telefon 18-20.

Bel- és külföldi **kerékpárok** elsőrangú részletre is
 minőségben
Pálffy Jenő
 Mussolini-tér 16-a. Telefon: 15-24.
 „KUHNE” LERAKAT
 Állandó alkatrész raktár. Szakszerű javítások

Szolgáltatás gyógyszertárak:

Május 30-tól június 6-ig a következő gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:
 Dr. Medvigy Ferenc Madonna-gyógyszertár, Sztaroveszky-utca 1.
 Reisz István Kigyó-gyógyszertár, Bémer-tér 1. Telefon 15-63.
 Csanda Endre II. Rákóczi Ferenc gyógyszertára, Szacsavay-utca 24. Telefon 17-47.
 Mihály Lajos Oroszlán-gyógyszertára, Mussolini-tér 14. Tel. 23-35.

RÁDIÓ

**CSÜTÖRTÖK, JUNIUS 4.
Budapest I.**

- 8.00 Fohász. Szózat. Reggeli zene.
- 8.45 Hírek.
- 10.00 Egyházi ének és szentbeszéd a Szent István-városi Bazilikából. A szentbeszédet Mátrai Gyula dr. mondja.
- 11.20 Rádiózenekar.
- 12.20 Időjelzés, vizállásjelentés.
- 13.30 A Székesfővárosi Zenekar. Közben:
13.00 Az Oltáriszentség a művészetben. Irta dr. Dercsényi Dezső. Felolvasás.
- 14.00 Hanglemezek.
- 15.00 A földművelésügyi minisztérium rádióelőadásorozata.
- 12.25 Weidinger Ede szalonzenekara.
- 16.10 Egészségügyi Kalendárium.
- 16.20 Herrer Pál tangóharmonika száma.
- 16.40 Gyallay Domokos elbeszélése Aranyosszékről.
- 17.20 A 2. honvédegyalgezered zenekara. Rádió a rádióról.
- 18.20 Mannerheim tábornagy 75 éves Nemes Erőds László előadása.
- 18.30 A Protestáns Irodalmi Társaság délutánja.
- 19.20 Finnország ünnepi Mannerheim tábornokot.
- 20.25 Kárpáti Aurél elbeszélése.
- 20.45 Honvédeink nótát kérnek.
- 21.40 Hírek, lóversenyeredmények.
- 22.15 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 23.25 Nagyzenei szórakoztató hanglemezek.

Budapest II.

- 15.00 Pátria tánclemezek.
- 18.00 Dr. Joó Tibor előadása.
- 18.25 Gombás Ferenc gondolkazik
- 18.55 Bagossy Judit zongorázik.
- 19.30 Az Operaház előadásának közvetítése: Rigoletto. Dalmú. Az I. felvonás után kb.:
- 20.35 Hírek.
- 22.20 Pertis Pál cigányzenekara.

**PÉNTEK, JUNIUS 5.
Budapest I.**

- 6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények Reggeli zene.
- 10.15 Országos Postászenekar.
- 11.20 Operarészletek.
- 11.40 Dr. Somló Benedek előadása.
- 12.10 Géczy Barnabás szalonzenekara.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Illiczky László tánczenekara.
- 15.40 Az Allami sorsjáték húzása.
- 16.15 Ruszin hallgatóinknak.
- 17.15 Sportközlemények.
- 17.35 Melles Béla-zenekar.
- 18.00 Német hallgatóinknak.
- 18.20 Magyar népmuzsika.
- 18.45 Szemlér Ferenc verseiből előad Kovrig Emil.
- 19.20 Peer Gynt. Drámai költemény.
- 22.10 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 23.25 Híres énekkarok.

Budapest II.

- 18.10 Melles Béla-zenekar.
- 18.35 Gyorsirótanfolyam.
- 19.00 Sárközi Gyula cigányzenekara.
- 20.25 Hírek.
- 21.25 Hírek. Ervin dr. előadása.
- 22.10 Pálffy György előadása.
- 22.30 Vargha Ferenc dr. előadása.
- 22.40 Sthymmel Miklós tanczenekara.

GAZDASÁGI ÉLET

Kihágás alá esik a legmagasabb mezőgazdasági munkabér be nem tartása

Nagyvárad város polgármestere a mai napon az alábbi hirdetményt adta ki:
 A legnagyobb mezőgazdasági munkabérek megtartása ügyében a Földművelésügyi Miniszter 113.700/1942. sz. IX. l. sz. alatt kiadott rendelete alapján közlöm, hogy kihágást követ el:
 1. az a munkavállaló, ki a megállapított legnagyobb munkabérnél többet köt ki,
 2. az a munkaadó, vagy intézkedésre vagy felügyeletre jogosított

megbizottja, ki a megállapított munkabérnél — illetőleg a jó munkásnak adható jutalomnál — többet ígér, vagy többet fizet.
 Felhívom ennél fogva úgy a munkavállalókat, mint a munkaadókat, hogy a fenti rendelkezéseket feltétlenül tartásuk alá, mert úgy a saját hátsájkörben, mint a gazdasági munkafelügyelőségek útján azoknak feltétlenül érvényt kell szerezni.
 Nagyvárad, 1942. május 30.
 Dr. Varga László s. k. tanácsnok.

Nagyváradon 10 mázsa kölest utalt ki vetőmag céljaira a minisztérium

Junius 5-én kell bejelenteni a vetőmag iránti igényeket
 Értesítem az érdekelte gazdákat, hogy a Földművelésügyi Minisztérium 10 mázsa kölest utalt ki vetőmag céljára az árvíz, vagy egyéb okok miatt eddig be nem vetett területek vetőmag biztosítása végett.
 Felhívom az érdekelte gazdákat, hogy akiknek bevetetlen területe van és köles vetőmagra igényt tart, igénylésének bejelentése végett június hó 5-én a hivatalos órák alatt jelentkezzen a *Tüzoltó laktanyában lévő vá-*

rosmajorban Mónus Ernő városgazdánál.
 Tájékoztatom közlöm, hogy a köles ára mázsánként 45 pengőben van megállapítva, amelyhez a szállítási és egyéb mellékköltségek lesznek felszámítva és a vetőmag készpénz fizetés ellenében lesz kiosztva.
 Nagyvárad, 1942. június 2.
 Klemens Rezső s. k. gazdasági tanácsnok.

Férfi ruhákat használhat, legjobban árón vehet, eladhat

MOLNÁR

használsruha üzletében Bémer-tér 1 (udvarban) Hívásra házhoz jövők

Termelési előleget nyújt a Futura a legalább 2 kat. holdon olajos magvakat termelő gazdáknak

Értesítem az érdekelte gazdákat, hogy akik szerződéses alapon legalább két kat. holdon olajos magvakat (napraforgót, olaj-lent, ricinust) termelnek és termelési előleget igényt tartanak, ezen termelési előleget a Futura a város polgármestere által kiállított díjmentes bizonyítvány beküldése után folyósíthatja.
 Aki termelési előleget a fentiek

értelmében igényt tart, jelentkeznie a városgazdasági ügyosztályon (Városháza, I. em. 23) folyó hó 6-ig a hivatalos órák alatt.
 Az előleg folyósításához szükséges hatósági bizonyítványt ugyancsak a városgazdasági ügyosztály fogja kiadni. Nagyvárad, 1942. június 2.
 Klemens Rezső s. k. gazdasági tanácsnok.

SPORT

DVSC—NAC mérkőzés Urnapján az Erzsébet-ligeti pályán

(Nagyvárad.) Kedden délután erősebb erőnléti edzést tartott a NAC az Erzsébet-ligeti pályán. Ezen a játékosok, Szöllösit kivéve, valamennyien résztvettek. A jobbösszekötő elmaradására vonatkozóan még a vezetőség sem tudott felvilágosítást adni. A gyakorlat gimnasztika vezetése be, majd az állóképességet erősen növelő mozgásokra tért át a csapat s a végén egy kis labdakergetésre is jutott idő. A fiúk kedvvel végezték az edzést. A vasárnapi mérkőzés a DVSC elleni mérkőzésre jövedik.

esetre egyszerű erőpróba lesz a Szolnok elleni összecsapás előtt s a szurkoló tábor is megláthatja, hogy milyen formában van a csapat, amely bátran várhatja a még mindig bajnokjelöltnek számító tiszamentieket.
 Az Urnap sporteseménye iránt városszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg amely pontban fél 6-kor kezdődik az Erzsébet-ligeti NAC-pályán. Előtte nívó-előmérkőzések. A napi sportkrónikához tartozik még, hogy a Szolnok elleni mérkőzés bírása Elnöki bizottság által megválasztott, a kö-

Világmarkás
rádiók, kerékpárok
 és ezek összes alkatrészei, külföldi **csillagok, hűtőlakok**
 villamosági cikkek dús raktára
Schwoy és Tarr
 Szaniszló-utca 1. Apolló-palota.

zelmultban a DIMAVAG ellen mérkőzésünket vezette.
 Felhívás a játékező jelöltekhez. Értesítjük a játékező jelölteket, hogy a gyakorló vizsgát szombaton és vasárnap tartjuk meg. Szombaton délután 4 órakor és vasárnap reggel 9 órakor az Erzsébet ligeti pályán. Pontos megjelenést kérünk. Péntek este megbeszélés a NAC helyiségében.

APRÓHIRDETÉSEK

Hűlőlele

- Gyönyörű fekvésű balatoni villakás július hó 15-ig kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 536
- Ebédlobutor eladó. Megtekinthető két és három óra között Nagy Sándor-utca 4. Kovanda. 544
- Textil és rövidárú iparral rendelkező, pénzes társat keresek. Kálvária-utca 38. 537
- Eladó költözés miatt jutányosan egy hentes pult kölappal és rézfogasokkal. Szőlőtelep-u. 10. 498
- 30.000 darab új téglá eladó. Cim a kiadóban. 500
- Háztartásbeli keresztény hölgyek ajánlatukon folytatandó szép nőies háziipari munkára még egy hétig elfogadják. „Keresztények Szövetkezeténél”, Nagyvárad, Szent László-tér 4. II. 74. Pajkossy tánciskola fölött. 540
- Fiatall közimunkást és tanulót felvesz Oláh férfitisz, Sztaroveszky-utca 14. 538
- Használt butorok és képek eladók. Lakatos-utca 4. 542
- Markás keresztthúros zongora eladó. Pataky Tibor-u. 20. 539
- Megbízható perfekt szobalány éves bizonyítvánnyal tizenötödikére jó fizetéssel felvétetik. Jelentkezést és hat óra között Sal Ferenc-utca 27. 543

Allást keres

- Allást keres tanítónőképzőt végzett 25 éves, római katolikus vallású leány. Gépir, nemetül levelez, 4 évi irodai gyakorlattal. Címet a kiadóhivatalba „Sürgős” jellegre. 535
- Gépirónó, perfekt, többéves irodai gyakorlattal, gyorsírástudással azonnalra állást keres. Címet a kiadóba. 512
- Allást keres 4 középiskolát végzett 24 éves római katolikus vallású, 2 évi irodai gyakorlattal bíró fiatalember, gépr. Címet a kiadóhivatalban „Mindenkör elfoglalva” jellegre. 529

Elveszett

Elveszett kedden este felfű a Fő-utca-tól az Ezredévi emléktérig fél sötétben bőr női kesztyű. Becsületes megtalálót kérjük leadni a lap kiadóhivatalába. 541

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.
 Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Pál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
 a Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.